Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 27.08.2024 www.osw.waw.pl

Ukraina szykuje się do uderzenia na Korieniewo, a Rosja na Pokrowsk. 915. dzień wojny

Andrzej Wilk, Krzysztof Nieczypor

Sytuacja na froncie

Ukraińcy w obwodzie kurskim opanowali obszar pomiędzy Gordiejewką a Snagostią na wschód od łączącej je drogi i tym samym zyskały podstawę do uderzenia od południa na Korieniewo. Trwają walki na wschód od tego miasta, gdzie nieznaczne postępy poczyniły obie strony, wypierając się nawzajem z sąsiednich miejscowości. Siły ukraińskie powiększyły też wyłomy w kierunku wschodnim (na południe, wschód i północny wschód od Sudży), lecz bez wpływu na ogólną sytuację. Rosjanie zaktywizowali się na pograniczu rejonów sudżańskiego i biełowskiego, gdzie odzyskali część miejscowości i zepchnęli przeciwnika w stronę granicy. **Mimo zmian w stanie posiadania walki toczą się na tym samym terenie, którego zasięg określony został w pierwszym tygodniu operacji, i wykazują coraz więcej oznak stabilizacji**, czego przejawem jest także spadek intensywności działań.

27 sierpnia siły ukraińskie podjęły próbę wdarcia się na terytorium Rosji w obwodzie biełgorodzkim. W odróżnieniu od akcji towarzyszących wkroczeniu do obwodu kurskiego, mających za zadanie rozproszenie rosyjskiej obrony, **atak miał miejsce w rejonie Niechotiejewki i – wedle części doniesień – Szebiekina, bezpośrednio na flankach zgrupowania wroga na północ od Charkowa**. Docierają sprzeczne informacje dotyczące liczebności sił ukraińskich. Według rosyjskich mediów społecznościowych przeciwnik miał zaangażować nawet 500 żołnierzy w obu rejonach. Pojawiają się również doniesienia o tradycyjnej dywersji z udziałem grup dywersyjno-rozpoznawczych, z użyciem mniejszych liczebnie sił. Podważa się też wiarygodność przekazów o ukraińskiej akcji w okolicach Szebiekina (na północ od Wołczańska, gdzie obie strony granicy znajdują się pod kontrolą rosyjską), niemniej nie można wykluczyć przeniknięcia tam ukraińskich dywersantów.

Rosjanie poszerzają podstawę wyjściową do ataku na Pokrowsk, Myrnohrad i Sełydowe, równocześnie zagrażając od zachodu ukraińskiej obronie w Karliwce. W ciągu tygodnia walk zajęli co najmniej połowę Nowohrodiwki – miasteczka zamieszkałego przed wojną przez 14 tys. osób (broniąca się dwa lata Marjinka liczyła ich 9 tys.), będącego ostatnim obszarem zurbanizowanym przed wymienionymi miastami. Zajęcie Nowohrodiwki otwiera także możliwość uderzenia od północy na Sełydowe (toczą się walki o dwie miejscowości graniczące z tym miastem od wschodu). Równocześnie wojska agresora rozpoczęły walki o Mykołajiwkę, dzięki czemu zbliżyły się do sąsiadującego z nią Myrnohradu. Według niektórych źródeł wojska rosyjskie zajęły Kałynowe na północ od autostrady M04 (z

Doniecka do Dniepru), co grozi odcięciem zgrupowaniu w Karliwce i siłom obrońców na północnych obrzeżach Krasnohoriwki.

Pogłębia się oskrzydlenie Wuhłedaru. Już kilka odcinków trasy z Marjinki, stanowiącej do niedawna główną drogę rokadową i szlak zaopatrzenia obrońców na południowy zachód od Doniecka, znajduje się pod kontrolą najeźdźców, co nie pozwala na jej wykorzystanie przez Ukraińców. Względnie bezpieczną trasą zaopatrzenia Wuhłedaru pozostaje lokalny trakt na Bohojawłenkę, prawdopodobnie przynajmniej częściowo będący drogą gruntową. **Wojska agresora wkroczyły od południowego i północnego wschodu w obszar zabudowany Torećka.** Po zajęciu kolejnych wzniesień w rejonie Kliszczijiwki spychają obrońców w kierunku kanału Doniec–Donbas na południowy wschód od Bachmutu. **Najeźdźcy przekroczyli także kanał w kolejnym miejscu na północ od Czasiw Jaru i posunęli się w głąb centrum miasta.**

Rosyjskie ataki powietrzne

26 sierpnia Rosjanie przeprowadzili największy jak dotychczas atak na infrastrukturę energetyczną przeciwnika (szerzej zob. *Największy rosyjski atak na infrastrukturę energetyczną Ukrainy*). Trafionych zostało ok. 30 obiektów w 15 obwodach, m.in. Kijowska Elektrownia Wodna w Wyszogrodzie (na północ od stolicy). Na całym terytorium państwa wprowadzono awaryjne wyłączenia prądu, a w Kijowie i kilku miastach obwodowych doszło do przerwania dostaw wody. Według ukraińskiego Dowództwa Sił Powietrznych (DSP) agresor miał wykorzystać 127 rakiet i 109 dronów kamikadze, z których obrońcy zestrzelili odpowiednio 102 i 99.

Nocą 27 sierpnia nastąpił kolejny zmasowany atak, którego głównymi celami były najpewniej obiekty wojskowe. DSP informowało o użyciu przez wroga 10 rakiet (w tym hipersonicznych kindżałów) i 81 bezzałogowców. Ukraińska obrona powietrzna miała zestrzelić pięć pocisków manewrujących i 60 „szahedów". Według źródeł białoruskich sześć dronów miało przelecieć na Białoruś.

W okresie poprzedzającym zmasowane ataki Rosjanie kontynuowali punktowe uderzenia na cele w głębi Ukrainy i na bezpośrednim zapleczu obrońców. Rakiety i drony uderzały głównie w obwody charkowski (21, 22, 24 i 25 sierpnia) oraz sumski (23 i 24 sierpnia). 21 sierpnia celem ataku była podstacja energetyczna w obwodzie mikołajowskim, dwa dni później – lotnisko koło Mirhorodu w obwodzie połtawskim, a 24 sierpnia – po raz pierwszy od kilku miesięcy – Wyspa Wężowa. 25 sierpnia rosyjska rakieta trafiła w zajmowany przez obcokrajowców hotel w Kramatorsku. Zginął m.in. korespondent Agencji Reutera, były żołnierz armii brytyjskiej. Łącznie w dniach 21–25 sierpnia najeźdźcy mieli użyć 38 rakiet i 104 dronów kamikadze. Obrońcy zgłosili zestrzelenie trzech pocisków i 74 bezzałogowców.

20 sierpnia głównodowodzący Sił Zbrojnych Ukrainy generał Ołeksandr Syrski przedstawił dane dotyczące wykorzystania przez agresora środków rażenia, w tym szczegółowy *zbiorczy wykaz* użytych od lutego 2022 r. rakiet i dronów kamikadze wraz z liczbą zestrzeleń. Zaprezentowane informacje świadczą o tym, że ukraińskie dowództwo weryfikuje wcześniejsze doniesienia, głównie komunikaty DSP publikowane po atakach rakietowych. Skuteczność obrony powietrznej w zbiorczej prezentacji Syrskiego jest dużo niższa: w przypadku pocisków manewrujących wynosi 56%, a balistycznych – zaledwie 4%.

Paradoksalnie stosunkowo wysoki poziom 25% osiąga „strącalność" pocisków hipersonicznych. Z kolei wynikający z zestawienia odsetek zneutralizowanych „szahedów" to 66%. Ogółem w ciągu blisko dwóch i pół roku pełnoskalowej agresji Rosjanie mieli wykorzystać 9627 rakiet wszystkich typów, z których obrońcy mieli strącić 2429, co oznacza 25-procentową efektywność. W przypadku dronów uderzeniowych wszystkich typów na 13 997 użytych zniszczone miały zostać 9272 (66%). Należy pamiętać, że statystyka ta obejmuje cały okres działań, także sprzed przekazania Ukrainie zachodnich systemów obrony powietrznej. Aktualne wskaźniki skuteczności są najprawdopodobniej wyższe od przedstawionych.

W odniesieniu do pocisków manewrujących informacja Syrskiego jest bliska szacunkom zaprezentowanym wcześniej przez dowódcę armii estońskiej generała Martina Herema. W wywiadzie dla „Financial Times" 31 maja ocenił on efektywność ukraińskiej obrony powietrznej w zwalczaniu pocisków manewrujących na „w najlepszym przypadku 50%". Zaznaczył przy tym, że to możliwe dzięki zastosowaniu systemów Patriot, a przed ich pozyskaniem Ukraińcom udawało się strącać 7% rakiet tej kategorii. W komunikatach ukraińskiego DSP odsetek zestrzeliwanych pocisków manewrujących rzadko spada poniżej 80%. Jest to wartość względnie stała. Podobną skuteczność wykazywano jeszcze przed otrzymaniem zachodnich systemów obrony powietrznej.

Ukraińskie operacje przeciw Rosji

W ataku ukraińskich dronów na lotnisko Maryniwka w obwodzie wołgogradzkim 22 sierpnia zniszczone zostały trzy hangary i uszkodzone pomieszczenia magazynowe. Duża skala zniszczeń nowo zbudowanych hangarów pozwala przyjąć, że znajdowała się w nich amunicja. **Dzień później w porcie Kawkaz w Kraju Krasnodarskim zniszczono prom przewożący cysterny z paliwem** (Ukraińcy mieli wykorzystać rakiety Neptun), **a 24 sierpnia – skład amunicji koło Ostrogożska w obwodzie woroneskim**.

Nie przyniosły natomiast powodzenia ataki na obwód moskiewski i lotnisko Millerowo w obwodzie rostowskim (21 sierpnia) oraz Saratów i lotnisko Engels (znajduje się tam baza rosyjskiego lotnictwa strategicznego) w obwodzie saratowskim (26 sierpnia). **W dalszym ciągu płonie trafiony przez ukraińskie drony 18 sierpnia skład paliwa Rosrezerwy w Proletarsku w obwodzie rostowskim.** Przyczynił się do tego m.in. następny atak, z 23 sierpnia.

27 sierpnia generał Syrski podsumował rezultaty operacji w obwodzie kurskim: **Ukraina kontroluje ponad 100 miejscowości, 1294 km^2 terenu i wzięła do niewoli 594 rosyjskich żołnierzy**. Z kolei prezydent Wołodymyr Zełenski 23 sierpnia poinformował, że celem operacji jest „przede wszystkim uzupełnienie funduszu wymiennego", czyli schwytanie rosyjskich żołnierzy, którzy będą mogli zostać przekazani FR w zamian za ukraińskich jeńców. Cel drugi natomiast to powstrzymanie rosyjskiej ofensywy w obwodzie sumskim.

20 sierpnia p.o. gubernator obwodu kurskiego FR Aleksiej Smirnow powiadomił, że przedterminowe wybory na gubernatora obwodu zaplanowane w dniach 6–9 września rozpoczną się wcześniej – 29 sierpnia. Decyzję o przyspieszeniu i wydłużeniu głosowania podjęto „w celu zagwarantowania bezpieczeństwa, ochrony życia i zdrowia obywateli FR". Jednocześnie rosyjska Centralna Komisja Wyborcza ze względów bezpieczeństwa

anulowała przeprowadzenie głosowania w ośmiu rosyjskich rejonach obwodu przy granicy z Ukrainą oraz w mieście Lgow. Według Smirnowa **z terenów przygranicznych ewakuowano dotychczas 133 tys. mieszkańców, zaś na miejscu pozostało ich ok. 19 tys.**

Zachodnie wsparcie dla Ukrainy

24 sierpnia Pentagon ogłosił kolejny pakiet wsparcia wojskowego. Tak jak poprzedni (z 9 sierpnia) ma on wartość 125 mln dolarów i obejmuje podobne wyposażenie. W ramach mechanizmu specjalnych uprawnień prezydenta (Presidential Drawdown Authority, PDA) z magazynów amerykańskiej armii przekazane zostaną m.in. pociski kierowane do wyrzutni HIMARS, amunicja artyleryjska kalibru 105 mm i 155 mm, przeciwpancerne pociski kierowane Javelin i TOW, granatniki przeciwpancerne AT-4 oraz wyposażenie i amunicja do zwalczania dronów (c-UAS).

23 sierpnia rząd w Oslo zgodził się na przekazanie Kijowowi technologii do produkcji amunicji kalibru 155 mm norweskiej firmy Nammo. Norwegowie mają także pokryć koszty produkcji amunicji na Ukrainie. Nie ujawniono, kiedy rozpocznie się realizacja tego projektu.

26 sierpnia premier Czech Petr Fiala poinformował, że Kijów otrzymuje miesięcznie kilkadziesiąt tysięcy pocisków artyleryjskich. Od lutego 2022 r. w ramach koordynowanego przez Pragę programu amunicyjnego i bezpośrednio od Czech Ukraina miała otrzymać 2 mln pocisków artyleryjskich oraz 22 mln nabojów do broni strzeleckiej.

Wojna a sytuacja wewnętrzna na Ukrainie

24 sierpnia dzięki pośrednictwu Zjednoczonych Emiratów Arabskich doszło do wymiany jeńców pomiędzy Rosją i Ukrainą – po 115 żołnierzy z obu stron. Do kraju powróciło m.in. 82 obrońców Mariupola, którzy przebywali w niewoli od ponad dwóch lat. Rosja odzyskała z kolei żołnierzy schwytanych podczas operacji w obwodzie kurskim.

26 sierpnia prezydent Zełenski zadeklarował przedstawienie w ciągu dwóch tygodni planu na rzecz przeciwdziałania problemowi kolaboracji i procederowi nielegalnego przekraczania granicy. Zapowiedź padła w związku z rozgłosem, jaki wywołała ucieczka z kraju deputowanego do Rady Najwyższej Ukrainy Artema Dmytruka (byłego członka proprezydenckiej partii Sługa Narodu), oskarżanego o działalność prorosyjską.

Białoruskie operacje przeciw Ukrainie

25 sierpnia ukraińskie MSZ zakomunikowało, że pod pretekstem ćwiczeń **siły zbrojne Białorusi dyslokowały na granicy z Ukrainą znaczną liczbę personelu oraz sprzętu wojskowego** (w tym sił operacji specjalnych oraz najemników Grupy Wagnera). W dokumencie ostrzeżono Mińsk przed „popełnieniem pod naciskiem Moskwy tragicznych dla własnego państwa pomyłek" i wezwano do wyprowadzenia wojsk. Zapowiedziano, że w przypadku naruszenia granicy **Kijów „uruchomi wszystkie niezbędne środki w celu realizacji swojego prawa do samoobrony"**.

Oświadczenie poprzedziła wypowiedź medialna sekretarza Rady Bezpieczeństwa Białorusi Alaksandra Walfowicza, który stwierdził, że obecnie grupa wojsk ukraińskich na północy państwa liczy ok. 120 tys. żołnierzy, zaś armia ukraińska prowadzi przy granicy białoruskiej działalność wywiadowczą. W materiale poinformowano, że to z tego powodu Mińsk miał wzmocnić swoją obecność wojskową na granicy, przerzucając tam m.in. czołgi, lotnictwo i systemy rakietowe Polonez.

Mimo ostrego tonu komunikatu ukraińskiego MSZ rzecznik Państwowej Służby Granicznej Ukrainy Andrij Demczenko nie potwierdził doniesień resortu, lecz stwierdził 26 sierpnia, że **nie zaobserwowano przerzutu białoruskich wojsk, a sytuacja na tym obszarze „pozostaje niezmienna i kontrolowana”**. Tego samego dnia do dokumentu ukraińskiego MSZ odniósł się rzecznik białoruskiej dyplomacji, który wyraził przypuszczenie, że oświadczenie stanowi element „przebiegłej gry Kijowa zaplanowanej na użytek wewnętrzny lub dla uzyskania poklasku na Zachodzie”.

